

Михайлів Т. Є.,
студент,
Чорноморський державний університет ім. Петра Могили,
м. Миколаїв

ЗАХИСТ ПРАВ ПАСАЖИРІВ

Укладаючи договір перевезення пасажирів певним чином потрапляють у залежність від перевізника. Така ситуація, в першу чергу, пов'язана з правовою природою договору перевезення повітряним транспортом, який є публічним договором і договором приєднання. Окрім того, більшість пасажирів мало обізнані зі своїми правами на випадок скасування рейсу чи його затримки. В результаті мають місце порушення прав пасажирів на вчасне перевезення. Пасажири часто стикаються з певними перепонами при пред'явленні претензій безпосередньо до авіаперевізника. Часто такі скарги необґрунтовано відхиляються авіаперевізником.

Тому інтереси громадян у таких відносинах покликані захищати система правових норм, що забезпечує досягнення юридичної рівноваги між перевізником і фізичною особою, як їх контрагентом по договору повітряного перевезення.

Відповідно до ст. 19 Конвенція для уніфікації деяких правил, що стосуються міжнародних повітряних перевезень, підписаної у Варшаві 12.10.1929 року (Варшавська конвенція) перевізник несе відповідальність за шкоду, що сталася внаслідок запізнення при повітряному перевезенні пасажирів, багажу чи товарів [1].

Відповідно до ст. 19 Конвенції для уніфікації деяких правил міжнародних повітряних перевезень, підписаної у Монреалі 28.05.1999 р. (Монреальська конвенція), перевізник несе відповідальність за шкоду, що сталася внаслідок затримки при повітряному перевезенні пасажирів, багажу чи вантажу. Однак перевізник не несе відповідальності за шкоду, що сталася внаслідок затримки, якщо доведе, що ним і його службовими особами і агентами вжиті всі необхідні заходи для того, щоб відвернути шкоду, або, що було неможливо вжити таких заходів [2].

Пунктом 15 ст. 100 Повітряного кодексу України передбачено право пасажирів на компенсацію за затримку рейсу. [3] Можли-

вість компенсації за затримку рейсу передбачено як діючими Правилами повітряних перевезень пасажирів і багажу від 28.11.2012 р., які ще не вступили в дію (глава 4 розділу XVI)[5].

За змістом зазначених норм пасажир має право на відшкодування перевізником шкоди, що сталася внаслідок затримки повітряного перевезення. При цьому згадані документи не конкретизують вид шкоди (матеріальна чи моральна), що підлягає відшкодуванню, а лише передбачають можливість її відшкодування.

Чимало зусиль для захисту прав авіапасажирів вживає Європейський Союз, вдосконалюючи законодавство. У лютому 2005 року були прийняті Правила (ЄС) № 261/2004 щодо загальних правил компенсації та допомоги пасажирів у разі відмови в посадці, скасування або тривалої затримки рейсу. Зокрема, вказаний документ передбачає отримання компенсації за затримку рейсу на дві, три, чотири години в залежності від відстані польоту у таких розмірах: 250 євро за всі рейси до 1 500 кілометрів; 400 євро за всі рейси від 1 500 до 3 500 кілометрів; 600 євро за всі рейси більше 3500 кілометрів (ст. 6).

Так, 28.11.2012 р. в Україні було затверджено нові Правила перевезення пасажирів, які фактично є імплементацією норм Монреальської конвенції про уніфікацію деяких правил міжнародних повітряних перевезень, а також Правил (ЄС) № 261/2004.

Література

1. Конвенція для уніфікації деяких правил, що стосуються міжнародних повітряних перевезень [Електронний ресурс] : від 12.10.1929 р. – Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_181
2. Конвенція про уніфікацію деяких правил міжнародних повітряних перевезень (Монреальська конвенція) [Електронний ресурс] : від 28.05.1999 р. – Режим доступу : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_594
3. Про приєднання України до Конвенції про уніфікацію деяких правил міжнародних повітряних перевезень : Закон України // Відомості Верховної Ради України. – 2009. – 15. – Ст. 201.
4. Повітряний кодекс України від 04.03.1993 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – 25. – Ст. 274.

5. Загальні правила компенсації і допомоги пасажиром у випадку відмови у посадці і скасування чи довгострокової затримки рейсу (Правила (ЕС) [Електронний ресурс] : № 261/2004 – Режим доступу : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/994_912.

6. Правила повітряних перевезень пасажирів і багажу [Електронний ресурс] : Наказ Міністерства інфраструктури України від 30.11.2012 р. № 735 – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z2219-12/page/>.

УДК 341.226 (043.2)

Пінчук О. Б.,

студентка,

Юридичний інститут,

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник: Білоусов В. М., старший викладач

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ПЕРЕВІЗНИКА ЗА ЗАПОДІЯНУ ШКОДУ У СФЕРІ МІЖНАРОДНИХ ПОВІТРЯНИХ ПЕРЕВЕЗЕНЬ

Правовідносини у сфері міжнародних повітряних перевезень в Україні регулюють чинне законодавство України та низка міжнародних договорів. Тісно переплітаються норми Повітряного кодексу України, Цивільного кодексу України, Господарського кодексу України та положення міжнародно-правових договорів, зокрема Монреальської конвенції 1999 р., яка набула чинності для України 6 травня 2009 року. Правовідносини з приводу перевезення повітряним транспортом виникають на підставі договору перевезення, за яким обидві сторони мають права та обов'язки. Оскільки перевезення здійснюються в міжнародному сполученні, а сторонами договору міжнародного перевезення частіше за все є представники різних країн, питання відповідальності перевізника регулюється не тільки національним законодавством, але й міжнародними нормативними актами (багатосторонніми та двосторонніми угодами) у сфері цивільної авіації.

Монреальська конвенція (далі – Конвенція) стала узагальненням нових економічних і соціальних стандартів, які застосовують

до відповідальності перевізника, і модернізувала застарілі норми щодо авіаційних перевезень, що містилися у Варшавській конвенції 1929 р. У першу чергу слід сказати, що Конвенція застосовується до так званих міжнародних повітряних перевезень. Відповідно до п. 2 ст. 1 Конвенції міжнародними повітряними перевезеннями є перевезення, у межах яких місце призначення і місце відправлення знаходяться на територіях різних держав або на території однієї держави, але з проміжною посадкою на території іншої.

Глава III Монреальської конвенції передбачає відповідальність перевізника та розміри відповідальності. Так, згідно зі ст. 21 перевізник є відповідальним за шкоду, яка спричинила загибель або тілесне ушкодження пасажирів, тільки за умови, що подія, яка стала причиною загибелі або ушкодження, відбулася на борту повітряного судна або під час посадки чи висадки пасажирів. Перевізник несе відповідальність за шкоду, заподіяну у випадку знищення, утрати або пошкодження зареєстрованого багажу, лише за умови, що випадок, який став причиною знищення, утрати або пошкодження багажу, мав місце на борту повітряного судна або тоді, коли перевізник був відповідальним за збереження зареєстрованого багажу. Стосовно незареєстрованого багажу, у тому числі особистих речей пасажирів, перевізник несе відповідальність, якщо шкода заподіяна з його вини або з вини його службовців чи агентів.

Однак перевізник не несе відповідальності, якщо і настільки, наскільки він доведе, знищення, утрата або пошкодження вантажу спричинені однією або декількома з перелічених нижче обставин:

- притаманними вантажу дефектом, якістю чи вадой;
- неправильним упакуванням вантажу особою, яка не є перевізником, або його службовцями чи агентами;
- воєнними діями чи збройним конфліктом;
- діями органу державної влади, пов'язаними з ввозом, вивозом або транзитом вантажу.

Відповідно до Варшавської конвенції відповідальність авіаперевізника обмежувалась сумою \$ 20 тис. Стаття 22 Монреальської конвенції встановила межі відповідальності щодо затримки пасажирів, багажу та вантажу. У разі затримки пасажирів відповідальність перевізника обмежується сумою 4150 SDR (SDR – Special Drawing Rights, або Спеціальні права запозичення, при-